

ТРИБИНА БИБЛИОТЕКЕ САНУ

ГОДИНА VI

БРОЈ 6

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

THE SASA LIBRARY FORUM

YEAR VI

VOLUME 6

Accepted on December 26th 2017, at the 10th meeting of the SASA Department of
Language and Literature, following the reviews of academician
Nada Milošević-Dorđević and academician *Predrag Piper*

Editor-in-chief
academician
MIRO VUKSANOVIĆ

BELGRADE
2018

ISSN 2335-0121

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

ТРИБИНА БИБЛИОТЕКЕ САНУ

ГОДИНА VI

БРОЈ 6

Примљено на X скупу Одељења језика и књижевности
од 26. децембра 2017. године, на основу рецензија академика
Наше Милошевић-Ђорђевић и академика *Предраја Пийера*

Уредник
академик
МИРО ВУКСАНОВИЋ

БЕОГРАД
2018

© Српска академија наука и уметности, 2018

Трибина Библиотеке САНУ основана је да приказује јавности нове књиге чланова САНУ, нова издања САНУ и њених института, из свих области наука и уметности. Први уредник Трибине био је академик Никша Стипчевић, управник Библиотеке САНУ од 1991. до 2011. године. Од октобра 2011. године уредник Трибине је академик Мило Вуксановић, управник Библиотеке САНУ.

Годишњак *Трибина Библиотеке САНУ* покренут је 2013. године. У првом броју донет је целовит преглед приказаних књига у Салону САНУ од 1991. до јуна 2011. године, а потом, у хронолошком низу, текстови казани на Трибини од новембра 2011. до краја 2012. године. У другом броју штампани су текстови са Трибине из 2013. године. У трећем броју објављени су текстови са Трибине из 2014. године. У четвртом броју су текстови са Трибине из 2015. године. У петом броју су текстови са Трибине из 2016. године. У шестом броју су текстови са Трибине из 2017. године.

Прилози се објављују без измена. Дати су наслови где их није било на саопштењима.

ТРИБИНА БИБЛИОТЕКЕ САНУ
17. I 2017 – 5. XII 2017.

Уредник
академик Мило Вуксановић

Стручне сараднице
Стасја Церовић • Биљана Јоцић

САДРЖАЈ

<i>Византијско наслеђе и српска уметности. Књ. 1–3 / главни уредници Љубомир Максимовић, Јелена Триван</i>	<i>11</i>
<i>Едиција Корени : српске земље, насеља, порекло сџановништва и обичаји [фотиошиско издање радова Јована Цвијића и његових следбеника] / уредник и приређивач Борисав Челиковић</i>	<i>25</i>
<i>Пруси и виолина у Забели : о Михаилу Ђурићу поводом његовог годишњице његовог упокојења : (2011–2016) / Данило Н. Басић</i>	<i>43</i>
<i>Чувар достојанства филозофије : споменница о годишњици смрти академика Михаила Ђурића : (1925–2011) / приредио Данило Н. Басић</i>	<i>43</i>
<i>Наука : сјање, сјајност, перспективе : зборник радова са научног скупа одржаног 5. и 6. јуна 2015. / уредник Александар Косић</i>	<i>57</i>
<i>Светлост у развоју друштва : прошлост, садашност и будућност / уредници Зоран В. Појовић, Бранислав Јеленковић</i>	<i>63</i>
<i>Минерални ресурси никла у Србији и утицај на животну средину / уредник Видојко Јовић</i>	<i>81</i>
<i>Фауна река и водоземаца Србије / Георги Цукић, Тања Д. Вуков, Милош Л. Калезић ; уредник Радмила Пејановић</i>	<i>81</i>

<i>Зайамћења / Василије Ђ. Крстић</i>	95
<i>Манастир Свуденица : 700 година Краљеве цркве / уредник Љубомир Максимовић, Владимир Вукашиновић</i>	107
<i>Свети Никита код Скопља : задужбина краља Милутина / Миодраг Марковић</i>	107
<i>Србија и Русија : 1814–1914–2014 : међународни научни скуп 13–14. октобар 2014. године / уредник Михаило Војводић</i>	125
<i>Косовско-метохијски зборник. 6 / уредник Михаило Војводић</i> ..	125
<i>Гени и ђеном / уредник Милена Сивановић</i>	135
<i>Основи манипулација ђенима / Милена Сивановић</i>	135
<i>Depleted uranium induced Petkau effect : challenges for the future / Svetlana Zunic, Ljubisa Rakic.</i>	156
<i>Дан Библиотеке САНУ посвећен Вељку Пећровићу (1884–1967–2017)</i>	177
<i>Сликање и ђерсејктивне мултикултурализма у Србији и државама ређиона : зборник радова са научној скупа одржаног 10–11. септембра 2015. / уредници Војислав Сивановић, Горан Башић</i>	189
<i>Сво српских академика у Колекцији Одговори Милоша Јевтића.</i>	209
<i>Тесла за сва времена / уредници Зоран В. Појовић, Дејан Појовић, Слободан Вукосавић</i>	225
<i>Од Сунчевој система до ђраница васионе / уредник Зоран Кнежевић</i>	225
<i>Модернизација Србије ђрадићелским законима од 1837. до 1903. / [сакупио] Бранислав Крстић ; уредници Часлав Оцић, Милан Лојаница</i>	247
<i>Глас САНУ ; књ. 426. Одељење друштвених наука ; књ. 32 / уредник Данило Басић</i>	247

<i>Епидемија њазносѝи и Србија / уредник Драѝан Миѝић</i>	<i>259</i>
<i>Знамениѝи Срби о Хрваѝима / Василије Ђ. Кресѝић</i>	<i>263</i>
<i>Великохрваѝске ѝреѝензије на Војводину, Босну и Херѝеѝовину = Greater Croatian pretensions to Vojvodina and Bosnia and Herzegovina / Василије Ђ. Кресѝић ; [ѝреводилица Таѝѝјана Ђосовић]</i>	<i>263</i>
<i>Љубомир Симовић / ѝприредио Боѝдан А. Поѝовић</i>	<i>279</i>
<i>Именик ауѝѝора, уредника и ѝоворника</i>	<i>295</i>

Епидемија гојазности и Србија / уредник Драган Мицић. – Београд : САНУ, 2017

Поздравна реч: академик Љубомир Максимовић

Говорили: академик Драган Мицић

академик Небојша Лалић

У Београду, уторак 7. новембар 2017. у 13 часова

ПРВА КЊИГА У НОВОЈ ЕДИЦИЈИ

Ево нас, на почетку седамнаесте овогодишње наше Трибине, пред првом књигом нове едиције покренуте у САНУ. У последње две-три године то није реткост и то показује колико је Академија делатна установа. На пример, ове јесени је Свечана сала била заузета сваког радног дана. Понекад и два пута дневно, понекад и викендом. „Помало претерујете“, кажу они што мирни посматрају, коментаришу и комотно оцене дају. Умало не рекох стару српску пословицу: Ко ради, не боји се глади. Међутим, неће бити речи о њима. Нећемо ни о пословици: Сит гладноме не верује. Говорићемо, слободније преведено, о проблему како они што су сити да утоле глад.

Наслов новог циклуса предавања је „Проблеми јавној здравља и система здравствене заштите“. Наслов прве књиге у том циклусу је *Епидемија гојазности и Србија*. Уредник је академик Драган Мицић, секретар Одељења медицинских наука САНУ, председник Српског удружења за проучавање гојазности и потпредседник Европског удружења за проучавање гојазности.

Скуп ће да поздрави академик Љубомир Максимовић, потпредседник САНУ.

Говориће академик Небојша Лалић и академик Драган Мицић.

(Реч уредника Трибине)

М. В.

Драган Мицић

РЕЧ УРЕДНИКА

Желим на почетку промоције да се присетим састанка у Одељењу медицинских наука када су академик Владимир Костић и академик Љубиша Ракић предложили да покренемо јавну трибину проблеми јавног здравља и система здравствене заштите. Идеја је била да се кроз једнодневне трибине размотре актуелне теме и проблеми у здравству Републике Србије и да се кроз учествовање експерата из САНУ и позваних предавача из иностранства да допринос разјашњењу проблема и начини његовог решавања. Такође је истом приликом било предложено да САНУ нађе могућности да се та саопштења и публикују, кроз покретање једне едиције под називом: Проблеми јавног здравља и система здравствене заштите.

Данас имам част да као уредник учествујем у промоцији прве књиге: *Епидемија гојазности и Србија*, у оквиру едиције „Проблеми јавног здравља и система здравствене заштите“. Проблемом гојазности сам се бавио дуго година, прво као председник Српског удружења за борбу против гојазности, а потом и као потпредседник Европског удружења за проучавање гојазности. Током своје професионалне каријере основао сам и мултидисциплинарни центар за лечење гојазности у Клиничком центру Србије, први такве врсте у Србији.

При конципирању састанка, а потом и књиге, желео сам да у САНУ доведем и међународне експерте за гојазност. Са нама су тада били професор др Херман Топлак, са Универзитета у Грацу и професор др Ренато Пасквали, са Универзитета у Болоњи. Они су уједно и аутори поглавља у овој књизи. Професор др Херман Топлак је председник Европског удружења за проучавање гојазности, а професор др Ренато Пасквали је прошлогодишњи добитник награде за најбољег ендокринолога у Европи, додељене на Конгресу Европског ендокринолошког удружења у Лисабону.

Професор др Херман Топлак је у другом поглављу *Obesity in Europe and EASO Mission in Europe* представио основне податке о учесталости гојазности у Европи и мисији коју обавља Европско удружење за борбу против гојазности.

Професор др Ренато Пасквали је у четвртом поглављу под називом *Obesity and Human Reproduction* приказао утицај који гојазност остварује на репродуктивну функцију код жена и мушкараца. Професор др Пасквали се читавог свог живота бавио проблемима репродукције у оба пола и у свом предавању а касније и у поглављу изнео део тог свог искуства.

Прво поглавље у књизи аутора проф. др Татјане Пекмезовић, проф. др Дарије Кисић-Тепавчевић, прим. др Драгана Миљуша и др Горице Марић под називом Национални подаци везани за епидемију гојазности у Србији директно је везано за сам наслов књиге, јер су у њему приказани резултати Института за јавно здравље „Др Милан Јовановић-Батут“ који указују на пораст гојазности међу становништвом Србије. Ти подаци су били нека врста окидача за покретање ове теме, сазивање трибине и публиковање ове књиге.

У трећем поглављу, које је написао академик Небојша Лалић под називом *Гојазност и дијабетес*, изнети су подаци о удруженој епидемији ове две болести које погађају огроман број оболелих у нашој земљи и у свету. Академик Небојша Лалић се у току целог свог професионалног и истраживачког живота бави овом проблематиком и моје је мишљење да нисам могао наћи компетентнију особу за разјашњење ове проблематике од њега.

Дописни члан САНУ Горан Станковић и проф. др Бранислава Ивановић аутори су петог поглавља *Гојазност и кардиоваскуларни систем*. Оба аутора су са Клинике за кардиологију Клиничког центра Србије и у поглављу су синтетизовали актуелне и домаће ставове о вези између гојазности и кардиоваскуларног система.

Проф. др Мирјана Шумарац-Думановић аутор је шестог поглавља, под називом *Асоцијација субклиничке атеросклерозе и инфламације у гојазности*. У овом поглављу су изнети савремени аспекти патогенезе атеросклерозе који су повезани са гојазношћу и дата објашњења за механизме настајања инфламације у гојазности.

У седмом поглављу, које су написали академик Драган Мицић и доценткиња др Снежана Половина под називом *Медикаментозно лечење гојазности*, приказан је актуелни терапијски приступ лечењу гојазности уз примену лекова који су се појавили у задњих неколико година.

У осмом поглављу, које је проф. др Милош Бјеловић са Прве хируршке клинике Клиничког центра у Београду написао под називом *Хируршко лечење гојазности*, приказани су актуелни хирушки приступи и врсте операција које се користе за лечење гојазности.

У деветом поглављу, које су написали доценткиња др Снежана Половина и академик Драган Мицић под називом *Метаболички и*

ендокрини ефекти баријатријске хирургије, разматран је читав спектар метаболичких и ендокриних ефеката, краткотрајних и дуготрајних, које хируршке интервенције намењене корекцији гојазности могу да прозведу.

И на крају, мислим да смо кроз концепцију која је обухватала епидемиолошке податке везане за епидемију гојазности у Србији и Европи, утицај гојазности на поједине коморбидитете (дијабетес, репродукцију и кардиоваскуларне поремећаје), механизме настанка атеросклерозе и инфламације у атеросклерози и кроз поједине терапијске поступке (медикаментозно и хируршко лечење, ендокрине и метаболичке консеквенце баријатријске хирургије), успели да у релативно сажетом обиму изнесемо најважније проблеме везане за епидемију гојазности и предложимо актуелне методе за њихово решавање.

Желим да захвалим издавачу, Српској академији наука и уметности без које ове књиге не би ни било. Посебну захвалност као уредник дугујем техничком уреднику Мири Зебић, лектору и коректору Невени Ћурђевић и „Службеном гласнику“, који је одштампао књигу.